

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5785/2533

นาย ควง อัมมมงคลกุล กับพวก โจทก์ เจ้าหนี้ โจทก์ นาง ควง อัมมมงคล กุล โจทก์ นาย ทวี ชัย แก้วกำเหนิด พงษ์ กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94

ย่อ / หลักกฎหมาย

กรณีที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนอง ซึ่งมูลหนี้ที่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้เกิดก่อนวันที่ ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ที่ 1 เด็ดขาด ดังนั้น ถ้าวาสติของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเอง ย่อมมีอยู่แล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ มูลหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจาก ลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนอง ซึ่งถ้าหากเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอนจำนองไปแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ที่ 1 ชดใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนอง ได้เมื่อนั้น แต่ขณะที่ขอรับชำระหนี้ เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธินั้น เมื่อใด เจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ชดใช้ค่าไถ่ถอนจำนอง แต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองราย นี้เป็นหนี้มีเงื่อนไขและเงื่อนไขยังไม่สำเร็จเจ้าหนี้ย่อมขอรับชำระหนี้ได้ตาม พ.ร.บ. ล้มละลาย พ.ศ. 2483(มาตรา 94) ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ระบุให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือ ใช้ราคาแก่เจ้าหนี้ นั้น คำขอให้ใช้ราคาที่ดินเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำขอรับชำระหนี้ในลักษณะที่จะ เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินนั่นเอง ซึ่งตามกฎหมายนี้ที่จะขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายจะต้อง เป็นหนี้เงินเท่านั้น การที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ในลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่ เจ้าหนี้เช่นนี้ จึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้ แต่เจ้าหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก เมื่อเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ใน ลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้เช่นนี้ศาลจะอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ใน ส่วนนี้หาได้ไม่.

คำพิพากษา

คดีนี้สืบเนื่องจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้(จำเลย) ทั้งสองชั่วคราว และมีคำสั่ง พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ทั้งสองเด็ดขาด นายควง อัมมมงคลกุล เจ้าหนี้ โดยนายบวร โจมฤทธิ์ หรือ นายบุญมาก ปทุมวัน ผู้รับมอบอำนาจ ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นเงิน 827,080.35 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งสอง โดยอ้างว่า ลูกหนี้ทั้งสองเป็นหนี้ตามเช็ค ตัวเงิน แห่ และดอกเบียกับค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาที่ดินและดอกเบีย ซึ่งมีสำเนาโฉนดที่ดินและสำเนาสัญญาจำนองอย่างละ 2 ฉบับ กับสำเนานั่งสื่อยืนยันการ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และสำเนาคำร้องที่ยื่นต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อย่างละฉบับเป็น หลักฐานประกอบนี้ ปรากฏรายละเอียดตามบัญชีหนี้สินท้ายคำขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ให้บรรดาเจ้าหนี้และลูกหนี้ตรวจคำขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104 แล้วไม่มีผู้โต้แย้งคำขอรับชำระหนี้รายนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว ฟังว่าเจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามเช็คทั้งเจ็ดฉบับเป็น เงินต้น 380,000 บาท พร้อมดอกเบียเป็นเงิน 384,138.36 บาท เจ้าหนี้ขอมา 384,060.29 บาทจึง พิจารณาให้เท่าที่ขอส่วนหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองหรือชดใช้ราคาที่ดินเห็นว่า หนังสือสัญญาเช่าซื้อที่

เจ้าหนี้ทำกับสหกรณ์ออมทรัพย์การปกครอง ตามเอกสารหมายเลข 2 ไม่ปรากฏหลักฐานว่าที่ดินที่เจ้าหนี้เช่าซื้อนั้นเป็นที่โฉนดเลขที่เท่าใดหรือแปลงที่เท่าใด จึงทำให้ไม่อาจทราบได้ว่าที่ดินที่เจ้าหนี้เช่าซื้อไว้นั้นจะเป็นที่ดินแปลงเดียวกับแปลงที่ลูกหนี้ที่ 1 ถือกรรมสิทธิ์ไว้หรือไม่นอกจากนั้น ตามเอกสารหมายเลข 2 ระบุชื่อผู้เช่าซื้อคือนางสาวพรวิภาวงศ์ไพฑูรย์ปิยะ มิใช่เจ้าหนี้ และหนังสือยืนยันการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามเอกสารหมายเลข 3 ที่เจ้าหนี้อ้างว่าลูกหนี้ที่ 1 เป็นผู้ทำขึ้น ก็ไม่เป็นที่ยุติว่าลูกหนี้ที่ 1 จะเป็นผู้ทำหนังสือดังกล่าวขึ้นจริงหรือไม่ เพราะลูกหนี้ที่ 1 หลบหนี จึงมีอายุยืนยันได้ว่าลูกหนี้ที่ 1 ได้ทำหนังสือดังกล่าวจริง อีกทั้งลายมือชื่อของลูกหนี้ที่ 1 ที่ลงไว้ในหนังสือดังกล่าวจะลงไว้จริงหรือไม่ก็ไม่แน่ชัด ดังนั้นจึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ลูกหนี้ที่ 1 มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวแทนเจ้าหนี้ และมีความเห็นควรให้นายคงอัมมมงคลกุล เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามเช็คจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 เป็นเงิน 384,060.29 บาท ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ให้ลูกหนี้ที่ 1 ร่วมรับผิดชอบกับลูกหนี้ที่ 2 ในจำนวนหนี้ดังกล่าวไม่เกิน 30,326.71 บาท โดยมีเงื่อนไขว่าหากเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากนายวิเชียร พิเศษเรษฐสกุล และนายยุทธชัยकुสุวรรณ ผู้ส่งจ่ายเช็คแล้วเพียงใด ก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในคตินั้นน้อยลงเพียงนั้น ให้ยกค่าขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองและโอนกรรมสิทธิ์หรือขอใช้ราคาที่ดินพร้อมดอกเบี้ย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107(1) เสีย ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาวอำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 80173 มิใช่เป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ และเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ไม่ได้มอบอำนาจให้เจ้าหนี้มาดำเนินกิจการเจ้าหนี้จึงไม่มีอำนาจร้องขอให้ดำเนินการได้ พิพากษาแก้เป็นว่าหากนายคง อัมมมงคลกุล เจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 80197 ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน (บางชื่อ) กรุงเทพมหานคร เองก็อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เท่าจำนวนนั้นจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 หรือได้รับขอใช้ราคาที่ดินจำนวน 94,050 บาท พร้อมดอกเบี้ย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107,(3), 130(8) นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำสั่งศาลชั้นต้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "กรณีที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองนั้น เห็นว่าตามคำขอของเจ้าหนี้ดังกล่าวข้างต้น ได้ความชัดเจนว่าลูกหนี้ที่ 1 เอาที่ดินของเจ้าหนี้ไปจำนองเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2525 และรับจะไถ่ถอนจำนองและโอนคืนให้เจ้าหนี้ภายใน 1 ปี แต่ก็ไม่ไถ่ถอนและโอนคืนตามที่รับรองไว้ ต่อมาลูกหนี้ที่ 1 ถูกฟ้องทั้งเป็นคดีแพ่งธรรมดาและคดีล้มละลาย ซึ่งในคดีล้มละลายนั้น ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2528 ดังนี้ มูลหนี้ที่ลูกหนี้ที่ 1 ได้ก่อขึ้นแก่เจ้าหนี้ขึ้นก่อนวันที่ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ที่ 1 เด็ดขาด ดังนั้นย่อมถือได้ว่าสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะไถ่ถอนจำนองด้วยตนเองย่อมมีอยู่แล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ มูลหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองที่จะเรียกเอาจากลูกหนี้ที่ 1 จึงเกิดขึ้นแล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เพียงแต่เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองซึ่งถ้าเจ้าหนี้ได้ไถ่ถอนจำนองไปแล้วเมื่อใด ก็ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ที่ 1 ขอใช้เงินค่าไถ่ถอนจำนองได้เมื่อนั้นแต่โดยที่ขณะขอรับชำระหนี้เจ้าหนี้ยังไม่ได้ไถ่ถอนจำนองและไม่แน่ว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิขอไถ่ถอนจำนองนั้นเมื่อใดเจ้าหนี้จึงยังไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้ขอใช้ค่าไถ่ถอนจำนองได้ทันทีแต่ถือได้ว่าหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองรายนี้เป็นหนี้มีเงื่อนไข และเงื่อนไขยังไม่สำเร็จ เจ้าหนี้จึงยอมขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94 ส่วนค่าขอรับชำระหนี้ที่ระบุขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้ขึ้น เห็นว่า หนี้ที่ขอรับ

ชำระมีที่ดินเป็นวัตถุแห่งหนี้มิใช่เป็นหนี้เงิน แม้จะมีคำขอว่า "หรือให้ใช้ราคาที่ดิน" กำกับอยู่ คำขอดังกล่าวก็เป็นเพียงคำขอสำรอง สำหรับใช้เป็นสภาพบังคับในกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่เจ้าหนี้ได้เท่านั้น คำขอให้ใช้ราคาที่ดินในที่นี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของคำขอรับชำระหนี้ในลักษณะที่เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินนั่นเอง ซึ่งตามกฎหมายนี้ที่จะขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายจะต้องเป็นหนี้เงินเท่านั้น ซึ่งถ้ามีดอกเบี้ยรวมอยู่ด้วยก็คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น การที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ในลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้ เช่นนั้น จึงไม่มีสิทธิที่จะทำได้ แต่เจ้าหนี้ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้ดำเนินการเพื่อบังคับตามสิทธิของตนเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหากได้ ซึ่งก็ปรากฏว่าเจ้าหนี้ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นสาขาคดีอีกสาขาหนึ่งต่างหาก ดังปรากฏตามคดีหมายเลขดำที่ ล.65/2533 ของศาลฎีกา สำหรับสาขาคดีขอรับชำระหนี้เมื่อเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในลักษณะขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือใช้ราคาแก่เจ้าหนี้มาด้วยเช่นนี้ ศาลจะอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ในส่วนนี้หาได้ไม่ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ส่วนนี้เสีย นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล และที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าหากเจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่ดินแปลงนี้เอง ก็ให้ได้รับชำระหนี้เท่าจำนวนเงินที่ไถ่ถอนจำนองจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 นั้นก็ชอบด้วยเหตุผลแล้วแต่ที่ศาลอุทธรณ์อนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับคดีใช้ราคาที่ดินพร้อมด้วยดอกเบี้ยมาด้วยนั้นหาเป็นการชอบไม่..." พิพากษาแก้เป็นว่า หากเจ้าหนี้ไถ่ถอนจำนองที่พิพาทเป็นเงินจำนวนเท่าใดก็ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ค่าไถ่ถอนจำนองจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 1 เป็นเงินจำนวนเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 130(8) ส่วนคำขอรับชำระหนี้ที่ขอให้โอนกรรมสิทธิ์ที่พิพาทให้เจ้าหนี้หรือให้ใช้ราคาพร้อมด้วยดอกเบี้ยนั้นให้ยก นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์.

องค์คณะ

สวิน อักษรายุธ · จรัส อุดมวรชาติ · ยงยุทธ ธารีสาร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5785/2533>